

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 OSLO

Dato: 21.05.2014

Vår ref.: 14-641/SKP/ET

Deres ref.:

Høring - forskrifter til tjenstepensjonsloven mv.

Vi viser til høringsbrev av 24.03.2014 og Finanstilsynets notat av 05.03.2014.

Finans Norges overordnede synspunkter

- Vi støtter Finanstilsynets forslag om en teknisk rente for de produkter som vil få en uhensiktsmessig utbetalingsprofil etter gjeldende regelverk.
- En teknisk beregningsrente vil gi en mer hensiktsmessig utbetalingsprofil enn lovens løsning og muliggjør utbetaling av pensjon som er bedre i samsvar med rettighetshavernes ønsker og behov.
- På sikt bør det også vurderes om andre utbetalingsløsninger kan være hensiktsmessige. Videre bør det vurderes tilsvarende utbetalingsregler for andre pensjonsprodukter. Finans Norge har et pågående arbeid med å kartlegge slike løsninger, og vil komme tilbake med konkrete forslag.

Bakgrunn

Regler om utbetaling av alderspensjon etter foretakspensjonsloven § 4-7a og tjenstepensjonsloven § 4-11 vil gi kraftig økende ytelser sent i pensjonisttilværelsen for livsvarige ytelser. I lys av dette har Finansdepartementet i brev av 31.01.2014 bedt Finanstilsynet om å utrede regler som gir en mer hensiktsmessig utbetalingsprofil. I brev av 17.12.2013 ble Finanstilsynet bedt om å utrede nødvendige forskriftsregler til ny tjenstepensjonslov. Finanstilsynets høringsnotat omhandler begge oppdragene.

Finanstilsynets forslag

Finanstilsynet foreslår at det ved beregning av årlige utbetalinger fra fripoliser med investeringsvalg skal kunne brukes en teknisk rente som ikke innebærer en garantert avkastning. Finanstilsynets foreslår at en slik teknisk rente knyttes til maksimalt garantnivå som kan avtales etter tjenstepensjonsloven, begrenset oppad til tre prosent.

Finanstilsynet foreslår at utbetalingsreglen kan gjelde uavhengig av om pensjonskapitalen forvaltes med investeringsvalg eller med alminnelig forvaltning i utbetalingsperioden.

Finanstilsynet foreslår tilsvarende utbetalingsløsning for ny tjenstepensjonslov.

Finanstilsynet foreslår en særskilt og skjerpet informasjonsplikt ved bruk av teknisk rente (forskriftsutkastet § 2 fjerde ledd).

Finans Norges synspunkter

Finans Norge støtter Finanstilsynets vurdering av at det er behov for utbetalingsregler som kan bidra til en mer hensiktsmessig utbetalingsprofil. Lovgiver har også forutsatt at det kan oppstå behov for utbetalingsregler, jf. foretakspensjonsloven § 4-7 a fjerde ledd siste punktum som hjemler forskriftsregler om utbetaling.

Finans Norge mener at utbetalingsregler er hensiktsmessige når de gir en utbetalingsprofil som er godt tilpasset pensjonistenes ulike ønsker og behov. Utbetalingsløsninger som gir rettighetshaveren frihet til å velge løsninger som er best mulig tilpasset den enkeltes ønsker og behov er også i samsvar med nye og sentrale prinsipper om fleksibilitet i alderspensjonsuttak.

Våre medlemsselskaper opplyser at valgfrihet i utbetalingstiden er av stor betydning for kundene. Det normale er at pensjonister har et høyere forbruk i den første delen av pensjonisttilværelsen og lavere forbruk senere når aktivitetsnivået etter hvert reduseres. Utbetalingene bør kunne tilpasses et slikt behov.

Finans Norge mener rettighetshaveren bør få tilstrekkelig valgfrihet så lenge utbetalingsreglene ikke innebærer at lovens regler om minste utbetalingstid (for opphørende ytelser) kan fravikes eller at livsvarige ytelser i prinsippet omgjøres til opphørende.

Teknisk beregningsrente

Finans Norge støtter forslaget om en teknisk, ikke-garantert beregningsrente. En teknisk beregningsrente som tar høyde for fremtidig positiv avkastning vil kunne gi en jevnere pensjonsytelse enn lovens utbetalingsregler vil gi. En slik løsning vil trolig være hensiktsmessig for mange som skal starte utbetaling av alderspensjon. Samtidig blir fripolisen lettere å sammenlikne i forhold til hva man ville fått med den ordinære fripolisen, noe som er sentralt og viktig i rådgivningssammenheng.

Valg av nivå på teknisk rente får betydning for utbetalingsprofilen; jo høyere rente jo mindre økning av ytelsen sent i pensjonisttilværelsen. Samtidig bør det av hensyn til å gi forutberegnelighet om at denne avkastningen kan oppnås, være et visst øvre tak for en slik rente. Finanstilsynets forslag om et tak på tre prosent, som tilsvarer den maksimale garanti som kan avtales etter tjenstepensjonsloven, vil gi en betydelig mer hensiktsmessig

utbetalingsprofil enn lovens utbetalingsløsning. Forslaget innebærer også at man får like utbetalingsregler for fripoliser med investeringsvalg og ny tjenestepensjonslov. Finans Norge støtter en slik løsning.

En alternativ tilnærming for fripoliser med investeringsvalg kan være å tillate bruk av en teknisk rente som ikke overstiger grunnlagsrenten på den aktuelle fripolisen. Gjennomsnittlig grunnlagsrente for fripolisebestanden er om lag 3,6 %, i følge tall Finans Norge har innhentet fra livsforsikringselskapene med fripolisebestander. For fripoliser med høyere grunnlagsrente enn tre prosent vil utbetalingen i starten av utbetalingstiden fremstå som lavere ved overgang til investeringsvalg enn i den opprinnelige fripolisen, under ellers sammenlignbare forutsetninger.

Finans Norge mener derfor at den tekniske renten for eksisterende fripoliser som konverteres til fripoliser med investeringsvalg alternativt kan reguleres slik at: *”Den tekniske renten kan ikke overstige nivået på de(n) opprinnelige grunnlagsrenten(e) i fripolisen”*.

Det at renten ikke er garantert innebærer at utbetalt ytelse kan bli både høyere og lavere, avhengig av oppnådd avkastning det enkelte år. Bruk av en teknisk rente forutsetter derfor at det fremkommer klart og tydelig i rådgivningen at den tekniske renten kun er veiledende. Finans Norge vil innarbeide tydelige krav om dette i sin bransjeavtale om rådgivning og informasjon som skal gjelde ved rådgivning om fripoliser med investeringsvalg.

Andre utbetalingsløsninger

Det kan også tenkes andre løsninger som ivaretar pensjonistens behov for fleksibilitet og valgfrihet i pensjonsutbetalinger. En nedtrappende utbetalingsprofil, som innebærer en høyere ytelse i de første årene av pensjonisttiden og en lavere ytelse senere, vil kunne være enda bedre tilpasset mange rettighetshaveres behov og ønsker i pensjonisttilværelsen enn en teknisk beregningsrente. Som Finansdepartementet peker på i utredningsmandatet er dette utbetalingsløsninger som både foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven åpner for i dag.

Finans Norge har et pågående arbeid med å utrede hvordan regler om nedtrappende utbetalingsprofil kan utformes. Et viktig hensyn er å ivareta at livsvarige ytelser, forblir livsvarige og ikke i realiteten omgjøres til opphørende ytelser, eller at lovens minstekrav til utbetalingstid i praksis kan fravikes. Finans Norge tar sikte på å sende over dokumentasjon på ovennevnte så snart regler om investeringsvalg for fripoliser er på plass. Slike regler vil være viktige for mange av de som vurderer overgang til produktet fripoliser med investeringsvalg. Vi vil i dette arbeidet også kartlegge hvorvidt det også bør være adgang til å avtale slike utbetalingsløsninger for andre pensjonsprodukt, som innskuddspensjon og pensjonskapitalbevis samt individuelle pensjonsordninger (IPS).

Samtidig ønsker vi ikke at arbeidet med muligheten for nedtrappende utbetalingsprofil skal forsinke ikrafttredelse av regler om fripoliser med investeringsvalg ytterligere.

Nye tjenstepensjonsprodukter

Finans Norge er enig med Finanstilsynet i at andre utfyllende regler til tjenstepensjonsloven kan avvendes inntil tjenstepensjonsprodukter er etablert og eventuelle behov for forskriftsregler viser seg.

Informasjonsplikt

Finans Norge er i ferd med å slutføre arbeidet med en bransjeavtale for informasjon og rådgivning ved overgang fra eksisterende fripoliser til fripoliser med investeringsvalg. Bransjeavtalen er et supplement til foreslåtte lovregler som gjelder om rådgivning og skal sikre at fripoliseinnehaverene får en god rådgivning og balansert informasjon i forbindelse med eventuell konvertering. Informasjonsplikten Finanstilsynet foreslår ved bruk av teknisk beregningsrente vil bl.a. kunne omfattes av bransjeavtalen.

Annet

Finansdepartementet vurderer for tiden hvordan underreserveringen som har oppstått ved overgang til nytt dødelighetsgrunnlag skal håndteres ved overgang fra fripoliser med garantert alderspensjonsytelse til fripoliser med investeringsvalg. Dersom eksisterende fripoliser skal være fullt oppreservert ved omdanning til fripoliser med investeringsvalg, slik Finanstilsynet foreslo i sitt høringsbrev 04.11.2013, vil det kunne ta lang tid før fripoliser med investeringsvalg får nevneverdig utbredelse. Dette er i tilfelle uheldig av hensyn til de kunder som er tjent med omdanning til investeringsvalg før oppreserveringen er fullført.

Avsluttende merknad

Som nevnt innledningsvis ble regelverket vedtatt allerede i slutten av 2012. Finans Norge mener det er viktig at regelverket settes i kraft så raskt som mulig etter at høringsrunden er avsluttet.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Prosessområde Livsforsikring og pensjon

Stefi Kierulf Prytz

Direktør

Espen Tørum

Fagsjef